

В. С. Муха, С. І. Очеретянко

Нівінський Гнат Гнатович

НІВІНСЬКИЙ Гнат Гнатович (Нивинский Игнатий Игнатьевич; 30. 12. 1880(11. 01. 1881), Москва – 27. 10. 1933, там само) – російський графік, живописець, художник театру, педагог. Закін. Строганов. худож.-пром. училище (Москва, 1899). Разом із В. Трохимовим був удостоєний золотої медалі; обидва відмовилися від неї, обравши поїздки за кордон за рахунок училища для удосконалення умінь. Згодом навч. в арх. І. Жолтовського (1900), Моск. археол. інституті (1908–10), школі живопису (викл. К. Юон). Від 1900 працював у галузі монум.-декор. живопису, від 1912 – переважно як офортист. 1899–1906 викладав у Строганов. худож.-пром. училищі; 1917–18 – у Моск. училищі живопису, ліплення і зодчества; 1921–30 – у Вищому худож.-тех. інституті, Вищій худож.-тех. майстерні. Серед учнів – О. Дейнека. Під керівництвом Н. у підмоск. садибі князів Юсупових у с. Архангельське відновлено розпис стін плацу та здійснено внутр. оздоблення церкви-усипальниці цих князів (1910). Виконав розписи низки приват. будинків, готелей, а також глядац. зали Малого театру в Москві (1910-і рр.), парусів Троїц. собору в Сумах, працював над декор. оздобленням інтер'єру Єгипет. зали Музею витончених мистецтв (1906–12) та Київ. вокзалу (1915–16; обидва – Москва). Від 1913 – учасник виставок «Світ мистецтва» та «Моск. товариства художників». У багатьох гравюрах і офортах Н. простежується вплив Дж.-Б. Піранезі. Створював пейзажні офорти («Сині камені. Кисловодськ», «Італійська сюїта», «Пейзаж»), а також на тему індустріалізації країни (серії «ЗаГЕС», «Московська Казанська залізниця»). Від 1912 мешкав і працював у збудованій ним студії, що стала поміт. культур. центром Москви, де влаштовували виставки, поет. та муз. вечори (1934 тут засн.

громад. майстерню офортистів). Працював як театр. художник у декор. майстернях Малого театру, в театрах ім. Є. Вахтангова та Ермітажі. Для створення декорацій до вистави «Справа честі» І. Микитенка (1932, реж. Б. Сушкевич, 2-й МХАТ) Н. поїхав на Донбас, жив у с. Микитівка (нині у складі м. Горлівка Луган. обл.) на шахті «Марія», малював типажі, техніку, пейзажі, інструменти тощо. У декораціях використав відкритий простір сцени, розмістив там ажурні підйомні споруди з гігант. червоними колесами, шахт. колодязями, чорними метал. драбинами. Засн. і голова Співки граверів (1918), чл. об'єдн. «Чотири мистецтва» (1924). Золота медаль Міжнар. виставки декор. мистецтва в Парижі. Тв.: «Італійська сюїта» (1912); «Відпочинок» (1916); «Кавказькі каприччіо» (1923–25); оформлення вистав – «Принцеса Турандот» К. Гоцці (1922, 3-я студія МХАТу), «Дама-невидимка» П. Кальдерона (2-й МХАТ), «Театр Клари Гасуль» П. Меріме (3-я студія МХАТу; обидві – 1924), «Маріон Делорм» В. Гюґо (1926, Театр ім. Є. Вахтангова), «Бархат і лахміття» А. Луначарського (1927, Малий театр), «Петро І» О. Толстого (2-й МХАТ), «Ціанистий калій» Ф. Вольфа (Моск. драм. театр, колиш. театр Ф. Корша; обидві – 1930), «Суд» В. Кіршона (2-й МХАТ), «Севільський цирульник» Дж. Россіні (Великий театр; обидві – 1933).

Рекомендована література

1. И. И. Нивинский: Каталог выставки. Ленинград, 1934;
2. Докучаева В. Н. И. И. Нивинский. Москва, 1969;
3. Эттингер П. Д. Статьи. Из переписки. Воспоминания современников. Москва, 1989;
4. Никольский А. А. Неоклассические тенденции в монументально-декоративной живописи интерьеров Музея изящных искусств в Москве. Неизвестные эскизы Р. И. Клейна и И. И. Нивинского // Искусствознание. 2015. № 1–2.

Бібліографічний опис:

Нівінський Гнат Гнатович / В. С. Муха, С. І. Очеретянко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-74085>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).